Nona qꝛ in ipſa dominica honorat⁹ fuit domi
nus palmis. Mat. xxj. Scđo dñica dies ſuc=
ceſſit ſabbato ꝓpter gaudiū dñice reſurrectio
nis vt dicit Innocēti⁹ de ꝯſe. di. iij. Sabbato
idcirco honorifice celebrāda ē a noƀ dies do=
minica. Sꝫ ꝯtingit celebritatē dñice ꝛ aliaruꝫ
feſtiuitatum tranſgredi. primo naturaliter la=
borando. Contra quod dicit Greg. i regiſtro
In die dominico a labore terreno ē ceſſanduꝫ
atqꝫ omnino orationibus inſiſtenduꝫ. vt ſi qd
negligentie p ſex dies agitur p diē reſurrectio
nis dominice expietur. hec ille. Et quicūqꝫ di=
em dominicū labore violat mortaliter peccat
niſi in q̄ttuor caſib⁹. Primo igitur ꝓpter labo
ris modicitatē q̄ quietem mentis non impedit
Secūdo ꝓpter laboris neceſſitatē. vt in meſſi
bus quando timetur incurſus hoſtium aut in=
undantia pluuiaꝝ ꝛ ſic de alijs. Tertio ꝓpter
publicam vtilitatem. puto cuꝫ quis laborat ꝓ
pōte vel via vel eccleſijs. ita tñ ꝙ labor iſte nō
fiat vſqꝫ ad vltimam fatigationē. ꝛ ꝓpter hoc
diuinum officiū dimittat. Quarto ꝓpter pau=
perum vel cordis pietatem. quia licet arare
agrum pauperū vel ſeminare ꝛc̄. Secundo cō
tingit celebritatem trāſgredi iudicialiter iudi=
cādo. Ideo dicitur extra de ferijs ca. conque=
ſtus. Iſte ſunt ferie in quibus a ſtrepitu iudicij
eſt ceſſandum. Natale domini cum ſuis. paſca
pentecoſtes cum eorum octauis. ſeptem die=
bus aſcenſionis cum tribus diebus preceden=
tibus oēs dies dominici ꝛ feſta precipua que
coluntur. Dicit enim Guil. in gloſa. ꝙ illis die
bus poteſt ꝓ pace tractari vel ꝓ pace firman=
da iuramentum preſtari vel agitatione miſera
bilium perſonarum. Ita ꝺ alijs mandatis aut
preceptis. Quare poſſet predicator ſi expedi
re videret.

¶ De adem dñica. Sermo tertius.

Diliges domi
nū deū tuū ex toto corde tuo ꝛ in
tota mente tua. ꝛ in tota aīa tua.
hoc ē maximū ꝛ p̄mū mandatū. Scđm aūt eſt
ſimile huic. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſum.
Matth. xxij. Hyemali tempore in domib⁹ no
biliū ignis nūq̄ extinguitur et hoc ꝓ tanto vt
veniētes hoſpites madefacti aqua vel niuib⁹
calefiant. Moraliter tempus hyemale eſt pre
ſens vita i qua ſunt homines in frigore iniqui
tatis vel hyemis. hoc ē abūdātia iniq̄tatis. de
qua Mat. xxiiij. ait dñs. Orate ne fuga vr̄a fi=
at in hyeme. id ē. qñ abundantia iniq̄tatis fue
rit. hoc igitur exiſtente in peccatoꝝ corde de=
bet tunc in domibus nobiliū. id eſt. in cordib⁹
fideliū hoīuꝫ ꝛ deuotoꝝ ſemp eſſe ignis chari
tatiu⁹. videlꝫ dei ꝛ ꝓximoꝝ. Quia ibi habitat
pater et filius ꝛ ſpiritusſanctus. ſm illud Joh
xiiij. Ad eū veniemus ꝛ māſionē apud eū faci=
emus. Et ſic ſemp ſpūalis pſona habet ſuper
nutritiōe ignis ſpūalis materialis i domibus
magnoꝝ. ita ſiliter in domo aīe debet aliq̄ vir
tus eſſe ignē charitatis ꝯſeruans. Et hoc figu
ratum eſt Leuit. xj. vbi p̄cepit dñs filijs iſrael
Ignis in altari meo ſemp ardebit quē nutriet
ſacerdos ſubijciens ligna. Spūalit altare dñi
eſt cor hominum deuotoꝝ in quo debet offer=
ri deuotionis holocauſtū. ꝛ in hoc debet ignis
charitatis ſemp ardere p feruorē dilectiōis quē
nutriet ſacerdos. id ē. ſpūſſanct⁹ q̄ dicit ſacer=
dos. i. ſacra dans. quia dat ſacra dona ſubijci
ens ligna. i. diuina beneficia ꝛ ſanctoꝝ exem=
pla ad dei dilectionē ꝛ ꝓximi inflāmationeꝫ q̄
ſubijcit ſpūſſanctus in altari cordis noſtri no=
bis hoc ad memoriā reducēdo. ſm illud Joh.
xiiij. Spūſſanctus docebit vos oīa. ꝛ ſuggeret
vobis omnia quecunqꝫ dixero vobis. Sic ex=
ponit Nic. de lyra i glo. morali. Uel ſacerdos
q̄ dr̄ ſacra dans eſt memoria q̄ debet ligna cru
cis ſemp colligere. Naꝫ his lignis optime cō=
ſeruatur charitas chriſti i corde. Aug. doctor
glorioſus hec ligna colligebat ſepe memorās
tā paſſionis opus ꝙ alia bona nobis co h ibita
vt ignē iſtum iugiter mitteret in corde ſuo cuꝫ
dicebat li. ſoli. c. xviij. O ignis q̄ ſemp ardes
ꝛ nūq̄ extingueris. o amor qui ſemper ferues
ꝛ nunq̄ tepeſcis. accende me inquā totum a te
vt te totus diligam ſolus te. Non te amat qui
tecum aliquid amat. Diligaꝫ te domine quoni
am tu prior dilexiſti me. ꝛ oſtende mihi verum
vt explicem ſigna dilectiōis tue maxime erga
me p innumera beneficia tua quibus a princi=
pio educaſti me. poſt beneficium nāqꝫ creatio
nis que in p̄ncipio de nihilo ad imaginē tuam
creaſti honorificās ꝛ exaltās me inter eas cre
aturas q̄s feciſti. ꝛ nobilitans lumine tui vul=
tus quod ſignaſti ſuper luminare cordis mei.
ꝛ ab inſenſibilib⁹ pariter ꝛ ſenſibilibus brutis
me ſecreuiſti. ꝛ paulominus ab angelis minui=
ſti. parum hoc fuit ante conſpectuꝫ bonitatis
tue quando quotidianis et ſingularibus ma=
gniſqꝫ donarijs beneficiorum tuorum me ſine
intermiſſione nutrires. ꝛ quaſi filium tuū par=
uulum tenellum vberibus tue conſolatiōis la=
ctaſti ꝛ confortaſti vt ego totus tibi ſeruirem
Omnia quecunqꝫ feciſti i meum ſeruitium tra=
didiſti. hec ille. Si hec omnia deuot⁹ homo ſi=
mul colligeret deū ex toto corde diligeret. Iu
xta illud v̄bū allegatū. Diliges dñm deū tuuꝫ

In quo ꝑncipalit̃ tria facit. Primo cõmendat
nob̃ dilectionez. ibi. diliges. Scđo ponit dile=
ctionis ratioñe. ibi. dñm deũ tuũ. Tertio oſtẽ
Q dit eiuſdez qualitatẽ ibi. ⁊ ex toto. Refert phi
ſologus de fenice aue vnica. q̃ cum ſentit defe=
ctum ſuuz q̃rit aromatica ⁊ ex eis facit ſibi ni=
dum q̃ ex feruoꝛe ſolis in eſtate flãte fauonio
ſiue auſtro qui eſt ventus calidus accendit̃. q̃
bus accenſis fenix ingreditur ⁊ ibidẽ in ligua
ardentia incineratur ⁊ renouatur. Moꝛaliter
fenix hic gerit figuraz cuiuſlibet hominis qui
in vita gratie preſenti que ſignificat̃ ꝑ eſtatez
debet querere ligna aromatica que ſunt bene=
ficia a xp̃o nobis exhibita. vt creatiõis. redẽ=
ptionis ⁊ poſſeſſiõis. De q̃bᵒ Moyſes Deut.
xxxij. Nunquid nõ ipſe eſt pater tuus qui poſ=
ſedit. fecit ⁊ creauit te. q. d. vtiq̃. Et de his de
bet ſibi facere nidũ ĩ coꝛde ſuo in eis iugit̃ im=
moꝛando ⁊ frequenter memoꝛando. ⁊ tunc ve
niente calido vento auſtro ꝑ quem deſignatur
vera dilectio dei accẽdat illa bñficia vt homo
magnã dilectionẽ habeat ad deũ rõne creatio
nis redẽptiõis ⁊ poſſeſſiõis. Et ꝑmo q̃dem dꝫ
eẽ magna dilectio ad deũ rõne creatiõis. quia
creauit hoĩez bonuz. pulchꝝ ⁊ diuitẽ. Primo
ĝ creauit ipm̃ bonuz q꞉ v̉tuoſum. ⁊ v̉tutes fa=
R ciũt hoĩez bonũ. Sunt eni q̃daz q̃ dicũt ꝙ hõ
ꝑmus videlꝫ Adã añ lapſum nõ habuiſſet vir=
tutes. ⁊ ꝓbãt ſic vt ꝓbat mgr̃ li. ij. ſen. diſ. xxix
c. ij. Juſticiam inquit non habuit. quia prece=
ptum dei cõtempſit. nec prudentiã. q꞉ ſibi nõ
ꝓuidit. nec temperantiaz. quia aliena appetijt
neq̃ foꝛtitudinẽ. quia praue ſuggeſtioni ceſſit.
Quibᵒ rñdet mgr̃ ibidẽ ⁊ dicit Adaz q̃dẽ tunc
non habuiſſe has v̉tutes q̃ñ peccauit ſed ante
et tunc amiſiſſe. et adducit teſtimonia ſancto=
rum. Ait eni Aug. ĩ q̃dã omel. Adã de perdita
charitate malus inuentus eſt. q. d. factᵒ ẽ ma
lus qui prius factus fuit bonus. Et Ambꝛo. ſu
per pſ̃. xl. dic̃. ꝙ hõ añ pctm̃ beatiſſimᵒ. Glo.
a priuatiõe omnis mali aurã carpebat ethere=
am. id ẽ. ſubtilem aerẽ paradiſi. Et dicit notã=
ter Aug. vbi ſ̃. Adã de perdita charitate malᵒ
inuentus ẽ. Quia dicit Greg. Sicut deᵒ vnum
ſimplex ⁊ ꝑfectiſſimuz bonum oĩa bona conti=
nens in ſe. Sic charitas eſt virtᵒ omnes virtu=
tes in ſe ꝯtinens. Et hoc declarat ſic. Cũ cha=
ritas ſe extendit ad diligendum deũ charitas
eſt. id ẽ. chara vnio. cũ vnio ad ꝓximuz dilata
tur ẽ dilectio. id eſt. duoꝛum ligatio. Cuꝫ autẽ
ꝓxime miſerie cõpatit̃ miſericoꝛdia ẽ. Cũ aũt
bonis congaudet vocat̃ ꝯgratulatio. Cũ aũt
aduerſa ꝓpter deũ equanimiter tollerat patiẽ
tia vocat̃. Cuꝫ autem benefacit odientibus re
tribuens bona pꝛo malis benignitas eſt. Cuꝫ

nõ extollit̃ humilitas eſt. Cum obtempat ſupe
rioꝛis mandato obedientia eſt. Cũ execratur
turpia caſtitas eſt. Cum refrenat ſupabundã=
tiam ſobꝛietas eſt. Cũ autez diſcernit bonũ et
malum prudentia eſt. Cum in duris nõ triſtat̃
foꝛtitudo ẽ. hec ille. Et ſic patꝫ ꝙ charitas ha
bet omnes virtutes ĩ ſe. qui eam habet bonus
eſt. Qui vero eam perdit malus eſt ⁊ efficitur.
eo ꝙ omnibus virtutibus ꝓuat̃. ⁊ ſic factũ fu=
it de Adã. naz bonus fuit creatus. Quia Geñ
j. Vidit deus cuncta que fecerat. et erãt valde
bona. Et dicit ibidem in glo. ꝙ ſummũ bonuz
non decuit aliud facere niſi bonum. ideo meri=
to deum diligere debuiſſet. Secũdo quare cuz S
diligere debemus vt dñm. quia nos pulchꝛos
creauit. q꞉ ad imagimem ſuaz. ſicut dicit magi
ſter li. ij. diſ. xvj. c. vj. Factus eſt ergo ad ima=
ginẽ ⁊ ſimilitudinẽ ſuam ẜm mentẽ qua irratio
nabilia antecellit ſcꝫ quantũ ad naturalia. Et
ſubdit hoc declarãdo. Ad imaginem inq̃t ẜm
memoꝛiam. intelligentiã. ⁊ dilectionem. Ad ſi
militudinem ẜm innocentiaz. ſ. qua declinatur
a malo ad iuſticiam. ſ. qua operatur bonum. q̃
in mente rationabili ſunt naturaliter. Vel ima
go cõſideratur in cognitione veritatis. Simi
litudo in amoꝛe virtutis. Vel imago ĩ omnibᵒ
alijs ſcꝫ naturalibus ⁊ gratuitꝫ. Similitudo in
eſſentia qua immoꝛtalis ⁊ inuiſibilis. Et alle=
gat ibidem Aug. in libꝛo de quantitate. ca. ij
in ꝑncipio. Anima inquit ſimilis facta eſt deo
quia imoꝛtalem ⁊ rationabilẽ fecit eã deus. Et
ſubdit magiſter. Factus ẽ ergo homo ẜm ani=
mã ad imaginẽ. nõ patris. ſ. tm̃. ⁊ filij tm̃. ⁊ ſpi
rituſſancti tm̃. ſed totiᵒ trinitatis. Quia ꝑ me=
moꝛiam ſimilis eſt patri. per intelligentiam fi=
lio. ꝑ dilectionẽ ſpirituiſancto. Et ſunt verba
beati Aug. Jn q̃bus patet ꝙ in ꝑmo hoĩe cre=
ato fuit omnis pulchꝛitudo creatoꝛis. Fuit ⁊ ĩ
eo pulchꝛitudo creature. q꞉ omnes creaturas
excedit ĩ decoꝛe. ⁊ hoc quo ad coꝛpᵒ. Jdeo di
cit̃ Ezech. xxviij. Tu ſignaculuz ſimilitudinis
plenᵒ ſapiẽtia quo ad aĩaz. ⁊ perfectus decoꝛe
quo ad coꝛpus. Jdeo merito dominum talez
qui nos ita pulchꝛos fecit quo ad aĩam ⁊ quo
ad coꝛpus diligere debemus. Jux̃ illud. Dili=
ges dominũ. Tertio diuites nos fecit. q꞉ om=
nia nob̃ ſubiecit. oues ⁊ boues vniuerſas ⁊c̃.
Et conſtituet nos dominos domus ſue. Jdeo
dicit Hugo in Soliloquio de arra anime. Ani
ma mea reſpice mundũ. ⁊ conſidera ſi quid in
eo ſit quod tibi non ſeruiat. Dilige illuz a quo
tãtuz dilecta es. dilige illum in donis ſuis que
tibi ab ipſo data ſunt. hec ille. Ecce homo ex
his tribus ꝙ bonᵒ pulcher ⁊ diues factus es.
efficacioꝛem rationem dominum tuum habes

Secūdo debet eſſe dilectio maioꝛ quo ad deuȝ
rōne redēptionis. Et hoc in tribus. Quia no-
ſtrā naturā aſſumpſit multos in ea defectus ſu
ſtinuit. ⁊ tandē moꝛtē ſubijt. De ꝑmo dicit ma
giſter li. iij. diſ. ij. c. j. qꝛ ī homīe tota humana
natura. i. caro ⁊ aīa vitio. i. fomite vel peccato
Ade coꝛrupta erat totam aſſumpſit. id ē. aīaȝ
⁊ carnē. hec magiſter. Hoc q̄deȝ ꝓceſſit ex ma
gna dilectione vt ſummꝰ oīuȝ factꝰ eſt infimus
ergo nihil poteſt homo melius ſibi reimpēde-
re niſi verā charitatē. De ſecūdo videlicet ſu-
ſtinuit in carne aſſumpta multos defectꝰ. ſ. in-
firmitatem. fatigationē. eſuriē. ſitim. frigidita
tem. caliditatem ⁊c̄. Nam dicit magiſter li. iij.
diſ. xv. ca. j. Suſcepit ergo chꝛiſtus ſicut verā
naturā hominis. ita vt verus defectus hoīs.
ſed non omnes. Et ſubdit declarando magis.
Aſſumpſit inquit defectus pene ſed non culpe
nec tamē omnes defectꝰ pene ſed omnes hos
qui homini expediebant. et ſue dignitati non
derogabāt. Ideo dicit beatꝰ Ambꝛoſiꝰ. Infir
mitas tua domine ſanitas mea ē fatigatio tua
refocillatio mea. laboꝛ tuus requies mea. Eſu
ries tua ſatietas mea. ſitis tua ebꝛietas mea.
De tertio dicit magiſter libꝛo. iij. diſ. xix. c. ij.
Factus ē igitur moꝛtalis vt moꝛiendo diabo-
lū vinceret. niſi eni homo eſſet q̄ diabolū euin-
ceret nō iuſte ſȝ violenter ei homo tollere vide
retur qui ſe ſpōte illi ſubiecit. Et ꝙ chꝛiſtus ꝓ
nobis moꝛtem ſubijt ex magna dilectione pꝛo
ceſſit. Ideo dicit Gregꝰ in cantu paſcali. O in-
eſtimabilis dilectio charitatꝫ vt ſeruū redime-
res filium tradidiſti ſeȝ in moꝛtem. Tertio de
bet eſſe dilectio maxima ratione poſſeſſionis ī
eō ꝙ dicit tuuȝ. Quia dicit Aug. In patria to
tus tuus erit. manducabis euȝ ne eſuries. Hi
bes eū ne ſitias. Illuminaberis ab eo ne amo-
do cecus fias. fulcieris ab eo ne deficias. poſ-
ſidebit te totuȝ vt tuꝰ totus erit. Ideo diliges
deum tuum. Quantū ad tertium ponit dilecti
onis modū ⁊ q̄litatem cū dicit. Ex toto coꝛde
Ubi nota. diligere deū ex toto coꝛde eſt eū di
ligere dulciter. ꝓ cuius dilectione alia oīs dul
cedo peruerſa eſt euacuanda. Unde Berñ. Di
ligere deum ex toto coꝛde eſt diligere eū dulci
ter vt homo ex ꝓpꝛia ꝯcupiſcētia ⁊ dilectione
ſit abſtractus. Scđo diligere deū ex tota anī
ma eſt diligere eum ſapiēter vt ꝑ talē dilectio-
nem oīs mūdialis ⁊ diabolica pꝛudentia eua-
cuetur. Unde Berñ. Diligere deuȝ ex tota anī
ma ē diligere eum ſapienter. vt ꝑ talē dilectio-
nē homo cōtra aſtutias demonū redeat. Ter-
tio diliges dominū deū tuuȝ ex tota mēte tua
id ē. foꝛtiter. vt mēs tua nullatenꝰ ab eo auer-
tatur. Sed magiſter li. iij. di. xxvij. c. iiij. ſic ex
ponit cum dicit. Dilectiōis dei modus inſinu-
atur cū dr̄. Ex toto coꝛde. i. ex toto intellectu
Ex tota anima. i. ex voluntate. Ex tota mente
id ē. ex memoꝛia. vt oēs cogitationes ⁊ omnē
vitā ⁊ omnē intellectum in illū conferas a quo
habes quod confers. q. di. nullā partē vite no
ſtre relinquit que vitare debeat. Sȝ quicq̄d ve
nerit ī animū illuc rapiatur quo dilectiōis im
petus currit. hec magiſter. Iſtud mandatuȝ ē
maximū ꝓpter tria. Uno mō ꝓpter dignitatē
videlicet obiecti dei q̄ eſt maximū ⁊ infinitum.
Nam ſi amoꝛ tendit in rem fedam eſt fedus. ſi
in rem dignam eſt dignus. Si ī rem digniſſimā
eſt digniſſimus vt dicit Aug. Si terraȝ diligis
terra es. Si celum amas celū es. ſm̄ illud pſ̄.
Ego dixi dij eſtis. Secundo ē maximū ꝓpter
diuinam voluntateȝ. quia nullū mandatū a fi
lio dei ē tam ſepius replicatum ſicut hoc man
datum. Unde Augꝰ. repetit ſepiꝰ ex toto coꝛ-
de. ex tota anima. ex tota mēte. vt ꝑ crebꝛā re-
petitioneȝ tanq̄ malleoꝛum ꝑcuſſionibus hoc
mandatuȝ foꝛtius ⁊ pꝛofundius nobis incute
ret. ſicut clauus nō vna percuſſione indiget ſi
duram rem debet penetrare. Sic deꝰ volens ꝑ
hoc mandatum coꝛdis noſtri duriciē penetra
re multis ictibus hoc impꝛeſſit. Tertio eſt ma
ximū ꝓpter vtilitatem. qꝛ cetere virtutes cum
ipa valent. ⁊ ſine ipſa nihil valent. Quia dicit
apoſtolꝰ. j. Coꝛ. xiij. Si linguis hoīuȝ loquar
⁊ angeloꝝ. charitateȝ aūt nō habeā factꝰ ſum
ſicut es ſonans ⁊ cimbalū tinniens. ⁊ cetera q̄
ponit ibidē. Ad idem dicit Grego. in omel. Ni
hil viriditatis habet ramus boni opis ſi nō ꝑ
māſerit ī radice charitatꝫ. Scđo dr̄ ꝑmū vno
mō ī affectu. nā affectꝰ hoīs nō debet eē fixus
nec radicatꝰ ī iſtis inferioꝛibus ꝑ amoꝛē ſȝ dȝ
eſſe fixꝰ in charitate diuina. Iux̄ illud Eph. iij
In charitate radicati ⁊ fundati vt poſſitis cō-
pꝛehendere cuȝ omnibꝰ ſanctis q̄ ſit latitudo.
lōgitudo ſummitas ⁊ ꝓfundū. Alio mō dr̄ pꝛi-
mū in merito. Quia ad hoc ꝙ aliq̄d opꝰ ſit me
ritoꝛiū opoꝛtet ꝙ opans ipm nō ſit inimicꝰ dei
ꝑ culpā. ſed amicus ꝑ grāȝ. alias opus ſuū de
genere bonoꝝ nō eſſet ſibi meritoꝛiū. q̄d tñ nō
eſſet meritoꝛium ſi nō eſſet ī charitate factum.
Tertio dr̄ ꝑmuȝ in ꝑmio. qꝛ ꝑmiū hoīs ē ꝑnci
paliter vt ꝯiungat̄ deo. Iux̄ illud Col. iij. Su-
per oīa aūt charitatē habētes q̄ ē vinculū pa-
cis. Sȝ circa hoc dubitat̄ vtꝝ dilectio q̄ deuȝ
diligimꝰ habeat modū. Rn̄det parif. ī ſcripto
ſup. iij. ſen. q. j. Modꝰ ī aliquo pt̄ itelligi dupli
citer. Uno modo ex limitatiōe eēntie. ⁊ ſic oīs
creatura hȝ modū. Alio mō ꝓpt̄ appoſitiōem
debitā circūſtātiaꝝ. ⁊ ſic oīs virtꝰ hȝ modū. qꝛ
agat ſm̄ ꝙ rō dictat. ⁊ inſtinctꝰ diuinꝰ quantū

ad vͤtutes theologicas .puta ꝙ homo diligat
deum quantum poteſt ⁊ qualiter de⁹ vult dili-
gi.ſ.ſup omnia.⁊ illo modo poteſt itelligi mo-
dus qui ſolet poni inter ſuperfluum ⁊ diminu-
tũ in actibus puta ꝙ diligat̃ de⁹ tali modo ꝙ
non poſſet nec debeat plus diligi.nec eſt min⁹
in aliquo gradu dato dilectionis. Et idem do
ctoꝛ diſtinguit de dilectione.qꝛ qdaꝫ eſt actus
dilectiõis interioꝛ elicitus immediate a chari
tate.⁊ iſte non hꝫ modũ.qꝛ in oib⁹ actibus ap
petit⁹ finis ẽ ſine termino. Ali⁹ act⁹ dilectiõis
impatiu⁹.ſicut maceratio carnis ꝓpt̃ amoreꝫ
dei ⁊ hmõi. Et iſte act⁹ exterioꝛ dꝫ hr̃e moduꝫ
vt nõ fiat vltra poſſibilitatẽ ita ꝙ non reddat
ſe ineptum ad ſeruitiũ dei.⁊ talis actus põt bñ
minus vel parum fieri. ſicut medicus non po-
teſt ſanare.ſed poſſet nimis ꝺ medicinis dare
quare ĩ medicinis debet haberi modus.quia ĩ
eis poteſt medicus excedere . ſꝫ nõ in ſanitate
quam pꝛincipaliter intendit.veꝝ deum dilige
re eſt omnino ſine modo.hec pariſieñ. Sꝫ Ri-
chardus.viij.p̃ncipali.q.ij.dicit ꝙ in via ꝺ le
ge cõi.non poſſum⁹ deũ diligere actu perfecto
ſcꝫ cui nihil deeſt. Quia ſicut ſolus de⁹ diligit
nec etiam actu diligendi deũ compato a volũ-
tate ad diligẽtẽ.quia ſic debetur ſibi adequa-
tio virtutis diligentis.⁊ ſic ſolum diligit̃ ĩ pa-
tria. Sed ꝑ ſtatu vie nõ põt tantũ diligi quan-
tũ debito cõgruitatis.ſicut eſt deſiderare mar
tyrium pꝛo dei amoꝛe ⁊ plura alia. Et ideo qui
extenſa dilectione hoc deſiderium habent deũ
ꝑfecte diligunt quantũ patit̃ ſtatus vie. Unde
Joh.xv. Maioꝛem dilectionem hac nemo ha
bet ꝙ̃ vt animã ſuã ponat quis pꝛo amicis ſu-
is. Debetur etiaꝫ ſibi aliquid debito neceſſita
tis.hoc eſt ꝙ feratur ſuper oĩa . et ꝓpter ſe et
ſic ꝑfecte diligit q̃cunqꝫ diligit eũ ex charitate
hec Rĩc. Scdm eſt pꝛeceptuꝫ ſimile huic. Dili
ges ꝓximum tuuꝫ ſicut teipſum. Et dicit̃ ſimi-
Y le tripliciter. Pꝛimo qꝛ de re ſimili.i. homine
qui ad imaginem dei factus eſt.vt patet ſupꝛa
Secundo quia de actu ſimili.quia ꝺ dilectiõe.
Ideo dic̃ Chryſo.ſup Mat. Qui hoĩeꝫ ſancte
⁊ honeſte amat.ſimile eſt ſicut q̃ deũ amat .qꝛ
dicit Oꝛigenes. Homo ẽ imago dei .⁊ ſic vere
in imagine ſua honoꝛat̃ vel ꝯtemnit̃ . ſic deus
in homine contemnit̃ vel diligitur. Tertio ẽ ſi
mile.qꝛ vnũ ſine altero haberi non poteſt. Ju-
xta illud Oꝛig. Non poteſt deũ odiſſe qui ho-
minẽ amat.nec deum amare qui hominẽ odit.
ſicut ait apoſtolus.j. Joh.iiij. Qui dicit ſe deũ
diligere ⁊ fratrem ſuum odit mendax eſt. Dili-
ges ergo ꝓximũ ſicut teipſuꝫ.⁊ hoc q̃ntuplici-
ter. Pꝛimo naturaliter nõ ꝓpter ſperãda bñfi
cia ſꝫ ꝓpter nature ꝑticipationẽ. qꝛ omne ani-
mal diligit ſibi ſimile Eccĩ.xiij. Dicit̃ enim de
peni.diſ.ij.c.charitas. Pꝛoximos diligamus
nos.ſꝫ nõ ꝓpter aliquas ꝓpꝛietates nr̃as.nec
ꝓpter beneficia ſperanda vel accepta.nõ pꝛo-
pter affinitates vel ꝯſanguinitates. ſed ꝓpter
hoc tñ ꝙ ſint participes nature noſtre diliga
mus. Secũdo diligas ꝓximũ tuum ſapienter.
Amans eni diſcretus eſt ⁊ ſapiens qui ꝑſonas
amat ⁊ vitia perſequitur. Quia ẜm aplm Ro-
ma.xiij. Dilectio ꝓximi nõ operat̃ maluꝫ. Uñ
Aug.xxiij.q.iiij. Duo iſta nomina cuꝫ dicim⁹
homo peccatoꝛ . Peccatoꝛ eſt coꝛripere . ho-
mo eſt miſereri.nec omnino liberalis hominẽ
niſi perſecutus fueris peccatoꝛeꝫ. Tertio dili-
ges virtualiter.vt videlicet euꝫ ad virtutes in
ſtruas ⁊ inducas eum ad colendũ deuꝫ . Quia
dicit Aug. de trinita . Homines qui iuſti qꝛ vt
iuſti fiant amari debent. Ideꝫ ad Macedoniũ
xxiij.q.iiij.c.vltimo dicit. Debet homo dilige
re ꝓximũ.ſeipſum.⁊ quẽ p̃ter beneficentie con
ſolatione vel doctrine infoꝛmatione aut diſci-
pline cohertione adducat ad colendum deum
Quarto diliges efficaciter.vt videlicet de per
ditione eius doleas ⁊ eum ad coꝛrectionẽ in-
ducas. Quia.j. Joh.iij. Nõ diligamus verbo
nec lingua tm̃.ſed opere et veritate . Et Aug⁹
xxiij.q.iiij.nõ poteſt dicit. In hoc iubemur di-
ligere pꝛoximos ⁊ miſereri eoꝛum vt de eoꝛuꝫ
perditione doleamus.⁊ eoꝛum ſalutem deſide
remus.⁊ pꝛo eoꝛuꝫ coꝛrectione continue labo
rem⁹. Quinto diliges oꝛdinaliter. Juxta illud
Cant.ij. Oꝛdinauit in me.ſ. deus charitatem.
Super quo dicit Berñ. Oꝛdinauit deus in tri
bus diligẽdis charitateꝫ vt ſciamus quid p̃us
quid poſterius.quid minus quid magis.quid
ꝓpter ſe aut ꝓpter aliud diligat̃. Sunt eni tem
poꝛalia diligenda ꝓpter coꝛp⁹. Coꝛpus ꝓpter
aĩaꝫ. Aĩa vͦo diligat̃ ꝓpter deum ad cui⁹ ima-
ginẽ facta ẽ. de⁹ autẽ diligat̃ ꝓpꝛius. quia p̃oꝛ
nos dilexit . Sꝫ mũdani hoĩes pl⁹ diligũt coꝛ
pus ꝙ̃ deũ.qꝛ carni pl⁹ obediũt ꝙ̃ deo quoꝛũ
deus vẽter eſt ad Phil.iij. Et q̃dam plus dili-
gunt coꝛp⁹ ꝙ̃ aĩaꝫ.qui miſerã animam laqueo
auaricie iugulant.⁊ coꝛpus voluptatibus ſati
ant. Qui eni volũt diuites fieri incidũt ĩ laque
os diaboli ⁊ deſideria multa ⁊ nociua que mer
gũt aĩam in interitũ ⁊ in ꝑditionem .j. Timo.
vj. Ideo dicit̃ Eccĩ.x . Nihil nequi⁹ ꝙ̃ amare
diuitias. Quia talis amoꝛ mergit aĩam in pꝛo
fundũ inferni. Quidã etiã plus amãt pecuniãꝫ
ꝙ̃ ꝓximũ ſuũ quibus nõ eſt ſatis ꝙ miſerã ani-
mã ſuam ꝑ vſuram ⁊ iniuſta bona in infernum
demergunt .ſed etiã ꝓximos ſuos .i. heredes
⁊ ꝓpinquos qui talibus bonis ſcienter vtunt̃
⁊ ſe trahunt ad eternam dãnationẽ. de quibus

Aug.li.j.de q̄ſtionib⁹ no.et ve. teſtamenti.q.
xiiij. Repromiſit deus reddere peccata pecca
tū in filios vſq; in tertiā vel in quartā genera-
tionē his q̄ oderunt eum . hoc ē qui de vſuris
parentū ſcienter viuūt ⁊ nolūt reſtituere vt te
nent. Tales vſurarij ⁊ eoꝝ filij in inferno ſibi
inuicē maledicunt. Iux̄ illō Eccl.xliij. De pa-
tre impio conquerunt̄ filij .quoniā ꝓpter illuȝ
ſunt in obprobrio. Quidā etiaȝ plus diligunt
pecuniaȝ ꝙ̄ ſeipſos.quia nec pro ſalute nec ꝓ
honeſtate vite expendunt.ſed auare cōgregāt
⁊ ꝯſeruant.⁊ de vnoquoq; tali dicit Bern. Fa
cis te pecunie nō dominū ſed ſeruū .cuſtodē ⁊
Z poſſeſſorem. Circa hoc dubitat̄ vtrum homo
magꝭ dȝ diligere ſe ꝙ̄ ꝓximuȝ: Reſpondet Ri
char.q.j.ꝙ hom o magꝭ debet diligere ſe ꝙ̄ ꝓ-
ximū. Amicitia eni charitatꝭ fundat̄ ſup̱ beati
tudinē.ideo mane diligit̄ de⁹ vt eſt eius princi
piū.hō aūt diligit ſe vt beatitudinis capax. ꝓ-
ximū aūt inquantū eſt vel eſſe poteſt ſocius ꝑ-
ticipationis iſtius boni. Fortior autē eſt ratio
diligēdi ipſa participatio ꝙ̄ aſſociatio in ipſa
ꝑticipatiōe.ideo ſm rectū iudiciū ratiōis q̄li-
bet homo habet ſe magis diligere ꝙ̄ ꝓximum.
Scđo dubitatur vtrum homo magꝭ debet ex-
traneum meliorem diligere ꝙ̄ ſibi coniunctuȝ
minus bonū: Rn̄det Rich.q.vj.ꝙ magis dili
gere pōt duplicit̄ intelligi.aut ſibi optādo ma
gis bonū.aut ex affectu maiori. Primo mō ſp̱
dȝ diligi magis extrane⁹ melior.qꝛ hoc req̄rit
iuſticia dei vt maiori merito reſpōdeat mai⁹ p̄-
miū.tā diu cū ſum⁹ in ſtatu vie velle debet ho-
mo ꝙ magis ꝯiunctus ꝓueniat ad maius pre-
miū. Sȝ ſcđo mō;cū i dilectiōe ex charitate de
beat hr̄i aſpect⁹ ad ꝓpinquitatē ad deū ꝑ ma-
iorē bonitatē ⁊ ad diligentē ita tn̄ ꝙ multo ma
gis p̄cedat hō exceſſum in vno gradu ꝓpinq̄ta
tis ad deū ꝙ̄ in vno ꝓpinquitatꝭ gradu ad dili
gentē.⁊ ſic tāta p̄t eſſe bonitas extranei ⁊ par-
ua bonitas ⁊ ꝓpinquitas cōiuncti . vtpote q̄n̄
attinet mihi i tertio vel i q̄rto gradu.qꝛ ex ma
iori affectu debeo diligere extraneū magis bo
nū. Sȝ ſi ē de ꝓpinquo ꝯiūctus ⁊ exceſſus bo-
nitatꝭ extranei ē paru⁹ pl⁹ debeo diligere m̄ bo
nū ꝯiūctū.qꝛ cū habeo eē a parētib⁹ meis cre-
do ꝙ pl⁹ debeo diligere ⁊ ex maiori affectu pa
trē meū ꝙ̄ queꝙ̄ ꝓximū ꝙ̄tumcūq; excedat in
bonitate nō p̄uilegiata . qđ dico ꝓpter huma-
nitatꝭ xp̄i bonitatē ⁊ beate v̄ginis quos ex ma
iori affectu debeo diligere ꝙ̄ p̄rēȝ ⁊ m̄rēȝ ꝓpt̄
eoꝝ bonitatē nob ꝓuenit maius bonuȝ ꝙ̄ per
parētes.hec Rich. Tertio dubitat̄ vtꝝ homo
magꝭ debet diligere patrē ſuū ꝙ̄ filiū: Rn̄det
Bonauē.iiij.q.ꝙ ſm ordinē charitatis paren
tes ſunt p̄ponēdi filijs ceterꝭ parib⁹. qꝛ amor
gratuit⁹ facit memorē eſſe p̱ceptoꝝ bn̄ficiorū
ad quod ſacra ſcriptura precipiendo ⁊ monen
do inducit. Et quia plura beneficia p̱cipim⁹ a
parentibus ꝙ̄ a filijs.ideo ſm ius diuinuȝ pl⁹
eis tenemur ⁊ magꝭ ſalutē eoꝝ diligere ⁊ pro-
curare debem⁹. Verūtamen dilectiōe natura-
li plus affectus inclinat̄ ad filios ꝙ̄ ad paren-
tes.qꝛ natura appetit ꝯuerſari in ſuō ſimili. ⁊
magis diligit id in quo appetit p̄ncipalius cō
ſeruari. Dilectio autē gratuita magis reſpicit
beneficioꝝ collationē ⁊ ſupernoꝝ ciuiū com-
pletionē.ad quam indifferēter parentes ⁊ filij
compantur.hec ille. Idē tenet Richar.q.vij.
di. Cū filius plura beneficia recipit a patre ꝙ̄
a filio ⁊ plus dilectionē a ſuo patre ꝙ̄ a ſuo fi
lio magis ceteris paribus debet diligere p̄rēȝ
ꝙ̄ filium ſuū. Quarto dubitatur an magis de
bet diligere p̄rēȝ carnalē ꝙ̄ ſp̄ualem: Reſpon
det Rich.q.ix.ꝙ ſic eo ꝙ ſpiritualis pater nō
ē ita vere cauſa beneficij ſui ſicut p̄r carnalis
ſed ad bn̄ficiū ſolū myſterij alicui⁹.p̄r aūt car
nalis dat eſſe nat̄e ſicut cā efficiēs nec ſp̄ualis
p̄r ē ita neccius filio ad hoc vt hēat eſſe gr̄e .qꝛ
ſi non poſſet haberi pater ſp̄ualis dat de⁹ hoī
eſſe gratie ꝓpter bonū motuȝ liberi arbitrij.ſȝ
ſine carnali patre nō dat homi eē nature ꝙ̄ ꝙ̄
poſſet dare ſi vellet ſicut dedit p̄mis parētib⁹
⁊ hūane nature xp̄i. Quito vtꝝ vir tenet̄ ma-
gis diligere patrē vel matrē ꝙ̄ vxorē: Rn̄det
Rich.q.iij.ꝙ ſic ꝓpt̄ duas rōnes. Primo ra-
tione fortioris ꝯiūctiōis. Fortior eni cōiūctio
fundat̄ ſup̱ ꝓpinq̄ſſimū nature graduȝ ꝙ̄ fun-
dat̄ ſup̱ mutuū ꝯſenſuȝ ꝑ v̄ba vel ſigna exp̄ſſū
q̄lis eſt iter virū ⁊ vxorē. Scđo rōne maioris
boni qđ a diligēte recipit. Recipit eni vir a pa
rentib⁹ eſſe.nutriri ⁊ diſciplinari qđ eſt magis
bonū ꝙ̄ carnale remediū ꝯtra eſtū ꝯcupiſcen-
tie ⁊ ſolaciū ſocietatis ⁊ adiutoriū ad ꝓcreati
onē ꝓlis q̄ vir recipit ab vxore ⁊c̄. Sexto du-
bitat̄ an oēs tenent̄ diligere inimicos ꝙ̄tum-
cūq; ad affectuȝ: Rn̄det Bonauē.q.iiij.ꝙ ini-
micus ꝯſiderat̄ dupliciter . vel ſm ſtatū i quo
penitet ⁊ veniā petit .⁊ ſic oēs tenent̄ diligere
inimicos ꝓpter illā ꝯditionē quā dn̄s ponit in
orōne dn̄ica. Dimitte nobis debita nr̄a ⁊c̄. Si
eni hō ſeruat irā fruſtra a deo petit medelam.
Eccl.xxviij. Sȝ ſi ꝯſideratur ꝙ ſi eſt in ſtatu ⁊
actu ledendi ⁊ inimicitias exercēdi ſic q̄dam
dixerūt ꝙ affectu diligere inimicos nō ē neceſ
ſitatis ſȝ ꝑfectionis.nec dn̄s hoc p̄cipit ſȝ ma
gis hoc ꝯſulit.ſȝ hoc videt̄ inſufficiēter dictū
eo ꝙ charitas ſe extēdit ad omne qđ ē poſſibi-
le ad beatitudinē ꝑuenire.iō nō hȝ aliq̄s chari
tatē niſi diligat oēs q̄ ſunt in ſtatu vie ſiue ami
ci ſiue inimici.vn̄ pſ.cxviij. Latū mandatum

tuum nimis. Quia mãdatũ charitatis ad om-
nes ſe extendit. Et ſic longitudo mãdati eſt ꝙ
extendat ſe ad omnẽ differẽtiã tẽporis. ſic la-
titudo ad omnẽ ꝑſonã viatoris. vnde ſicut ali
quis non habet charitatem ſi ꝓponeret i vna
die ſola peccare ꝛ nõ in alijs benefacere. qꝛ de
ficit ſibi latitudo iſtius mãdati. Sic ergo dicẽ
dum eſt ꝙ quilibet tenet diligere inimicũ affe
ctu elicito quo optatur ſibi vita eterna et ſum-
mũ bonum. Sed optare cũ affectu imꝑato bo
na tẽporalia ꝛ ꝓſperitatẽ tranſitoriam nõ te-
nemur cuꝫ ſufficit non odiſſe vt videlꝫ nõ gau
deamus de ſ malis eorũ. Quia Prouer. xxiiij.
Cũ ceciderit inimicus tuus ne gaudeas. Verꝫ
tamẽ ſic diligere eſt ꝑfectionis ꝛ ſuperogatio
nis. hec Bonauẽ. Septimo dubitat vtꝝ maio
ris ſit ꝑfectiõis diligere amicos ꝙ̃ inimicos?
Rñdet Thomaſiꝰ i ſcpto arti. ij. ꝙ cuꝫ deꝰ ſit
cauſa dilectionis ꝓximi iſte due dilectiões. ſcꝫ
amici ꝛ inimici poſſunt dupliciter ad inuicẽ cõ
pari. Uno mõ ex ꝑte ꝓximi q̃ diligit tunc cum
amicus ſit melior ꝛ magis coniunctus actꝰ di
lectionis tranſiens ſuꝑ eum eſt melior. ꝛ eius
oppoſitum eſt deterius. ſ. odire amicuꝫ ꝙ̃ ini-
micum. ꝛ ex hac parte dilectio amici ꝑeminet
dilectioni inimici. Secundo modo compãtur
ex parte eius quod ẽ ratio diligendi. ꝛ ſic dile
ctio inimici ꝑeminet ꝓpter duo. Quia dilecti-
onis inimici ſolus deus ẽ cã ꝛ rõ. Sed dilecti-
onis poteſt eſſe alia cauſa ꝛ ratio. ſuppoſito ꝙ
vterqꝫ ꝓpt deũ diligatur. Fortior oſtendit eẽ
dilectio q̃ animũ hominis ad remotiora diffũ
dit ad dilectionẽ inimicoꝝ. ſicut virtus ignis
tanto oſtenditur eſſe ꝑfectior quãto ad remo-
tiora diffundit ſuum calorem. Tunc ſicut vide
mus ꝙ idem ignis in propinquiora fortiꝰ agit
ꝙ̃ in remotiora. ita etiam feruentiꝰ diligit cha
ritas coniunctos ꝙ̃ remotos. ꝛ ꝙ̃tum ad hoc
dilectio amicorum ſm ſe conſiderata eſt feruẽ
tior ꝛ melior ꝙ̃ dilectio inimicoruꝫ. hec Tho-
maſius. ad hoc dicit ſanctus Tho. q. iij. Me-
ritum conſiſtit ex hoc ꝙ voluntas ad finem ef
ficitur. ꝛ ideo ſi comparemus actum talium di
lectionum ad finẽ dilectio inimici magis ẽ me
ritoria. eo ꝙ ſm hoc exigit maiorem conatũ ꝛ
feruorem circa finẽ ꝙ̃uis dilectio amici ſit ma
gis intenſa circa obiectum.

Dñica. xix. poſt trini. Sermo primus.

Aſcendens ie-

ſus in nauiculã tranſfretauit ꝛ venit
A i ciuitatem ſuam. Mat. ix. In omni terminata
via ẽ triplex progreſſus. videlicet a termino a
quo exit vt a domo vel ciuitate. deinde venit
ad mediũ. ꝛ vltimo ad acceſſus terminuꝫ. Sic
moraliter talis ẽ in penitentia ꝓgreſſus. Diui-
na eñi mediante miſericordia ꝑmo hõ egredi-
tur d peccato. ꝛ niſi dei miſericordia mediaret
exire de peccato hõ nequaꝙ̃ poſſet. Quia di-
cit dñs ꝑ ꝓphetaꝫ Oſee. xiij. Perditio tua ex
te. id ẽ. ex demerito tuo iſrael. tñ ex me auxi-
lium tuum. Secundo ꝑ medium penitentie ꝓ-
greditur de virtute in virtutem. Et tertio cõſũ
mato penitentie agone ꝑuenitur ad eterne bea
titudinis ꝑmium. Figura Exo. ꝑ totuꝫ legitur
ꝙ filij iſrael ducatu Moyſi educti de egypto
ꝑ viam rubri maris. ꝛ progreſſi ſunt d loco ad
locum ꝑ deſertum ignis ꝛ nubis protectione
tres dies. ꝛ ingreſſi ſunt terram promiſſionis.
Joſue eos ducente. Spũaliter filij iſrael ex-
euntes de egypto ſunt fideles recedẽtes a pec
cato. Naꝫ egyptus ĩterpretatur tenebre. quia
peccatores inuoluti ſunt tenebris. Sꝫ diuina
luce illuminati cognoſcunt periculũ ꝛ fugiunt
Unde Grego. in moral. Dei nos gratia diuini
tus illuminat. cuncta mentis pericula manife-
ſtat. Ideo bene dicit ꝙ ductu Moyſi inde ſũt
educti. Nam Moyſes famulus dei eductus a
domino retulit populo mandatuꝫ dei. Sic qui
libet predicator dicit populo mãdata dei ꝛ pe
ricula peccatorum. vt ſic educat d tenebris vi
tiorum. ꝛ progreditur in medium virtutuꝫ. vt
ſic ductu tandem veri Joſue chriſti ieſu intra-
bit in terraꝫ promiſſionis eterne. ideo exeamꝰ
de tenebris vitiorum ꝛ aſcendamus in nauem
penitentie vt poſſimus venire in ciuitatem no
ſtram videlicet eternam patriaꝫ. Ad qd horta
tur Bern. in ſermone quodaꝫ. Fugite inquit d
medio babylonis. et ſaluate animas veſtras.
vt poſſitis de ꝑterito agere penitẽtiã. ꝛ i ꝑſen-
ti obtinere gratiaꝫ ꝛ in futuro gloriam fiducia
liter preſtolari. Et hoc ad ſenſum myſticum di
cunt verba preaſſumpta exemplo chriſti aſcen
dere debemꝰ in nauẽ pnĩe. ꝛ nauigare in ciuita
tẽ celeſtis pr̃ie. In vbis allegat tria iubemur
Primo nauem ſubintrare. ibi. Aſcẽdit. Secun
do mare tranſfretare. ibi. Tranſfretauit. Ter
tio ad patriam feſtinare. ibi. Et venit in ciuita
tem. De ꝑmo ꝛ ſecũdo eſt ſciendũ ꝓ ſenſu mo B
rali ꝑ mare qd eſt tranſfretãdum ſignificatur
pñs mũdus vt dictũ eſt ſupra ſer. xiij. B. Per
nauem in qua mare iſtud eſt nauigandũ ſignifi
catur ꝯſideratio mũdi. Nauis illa compoſita
eſt ex quinqꝫ lignis. qꝛ quinqꝫ ꝯſiderare debe-
mus ſi mare huius mundi ſine labe tranſire af
fectamꝰ. Primũ ẽ mundi vanitas. Quia Eccſ
i. In mũdo ẽ vanitas vanitatũ ꝛ omnia vani-
tas. Ideo dicit Salomon Sap. v. Trãſierunt